

Politiets opgaver er bl.a. efter retsplejeloven at opretholde sikkerhed, fred og orden, at påse overholdelsen af love og vedtægter samt at foretage det fornødne til forhindring af forbrydelser og til efterforskning og forfølgelse af sådanne.

Dette gælder også, når der i forbindelse med faglige konflikter etableres fysiske blokader af virksomheder. Det påhviler således som udgangspunkt politiet i forbindelse med fysiske blokader at sikre uhindret færdsel til og fra den pågældende ejendom og derved forhindre eller bringe eventuelle strafbare forhold til ophør. Ved løsning af eventuelle episoder og situationer, som måtte opstå i tilknytning til en arbejdskonflikt, skal politiet dog samtidig så vidt mulig undgå, at den politimæssige indsats medfører en optrapning af uroen og eventuelle ulovligheder. Politiet vil derfor ofte skulle foretage en helt konkret afvejning af hensynet til f.eks. at sikre den fri passage over for eventuelt modstående hensyn.

Det påhviler den stedlige politimyndighed inden for rammerne af retsplejelovens § 108 at udøve det skøn over situationen, som denne afvejning forudsætter. Det stedlige politi skal således ved enhver indgriben vurdere, hvorvidt et eventuelt indgreb står i misforhold til den foreliggende situation – en vurdering, som nødvendigvis forudsætter en høj grad af indsigt i forholdene på stedet.

Det fremgår af beslutningsforslaget, at målet med at trække blokadecirkulæret tilbage skulle være at ændre forståelsen af normalpolitivedtægtens § 3 om forstyrrelse af den offentlige ro og orden ved bl.a. voldelig, fornærmende eller lignende optræden.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at der ved blokadecirkulæret skete en nyfortolkning af normalpolitivedtægtens § 3, således at der skete en kriminalisering af de fysiske blokader som omtalt i forslaget. Det er en misforståelse. En misforståelse, fordi man ikke i et cirkulære kan gøre noget strafbart, som ikke i øvrigt er strafbart. Det ville være i strid med straffelovens § 1, hvorefter straf kun kan pålægges for et forhold, hvis strafbarhed er hjemlet ved lov, eller som ganske ligestilles med et sådant.

Det er ligeledes en misforståelse af indholdet af blokadecirkulæret af 30. juni 1976. Blokadecirkulæret indeholder alene en gennemgang af gældende ret på området som en vejledning til politiet. Cirkulæret er ikke i sig selv retsskabende, og en ophævelse af cirkulæret vil ikke ændre på retstilstanden på området. Grundlaget for

cirkulæret er Straffelovrådets og Retsplejerådets betænkning om visse strafferetlige og civilretlige spørgsmål i forbindelse med arbejdskonflikter. Betænkningen blev afgivet i januar 1976.

Baggrunden for betænkningen var en debat i Folketinget i efteråret 1975 om nogle konkrete konflikter. Der blev bl.a. af oppositionen fremsat et lovforslag, som ville medføre en yderligere kriminalisering af fysiske blokader. Sådanne skulle være omfattet af straffeloven. Den daværende justitsminister udtalte under førstebehandling af dette lovforslag, at før man skred til en lovændring, ville det efter hans opfattelse være rigtigst at få en sagkyndig redegørelse for rækkevidden af straffelovens § 260 om ulovlig tvang.

Under debatten blev spørgsmålet om tydeliggørelse af gældende ret i øvrigt ofte nævnt. Lovforslaget blev aldrig vedtaget. Umiddelbart efter førstebehandlingen anmodede justitsministeren Straffelovrådet om en udtalelse, bl.a. om i hvilket omfang straffeloven og politivedtægten kan finde anvendelse i tilfælde af fysiske blokader af en virksomhed m.v. Straffelovrådet fandt bl.a., at afspærring af en ejendom med henblik på at hindre eller søge at hindre andre i at færdes til eller fra den pågældende ejendom efter omstændighederne ville være strafbart efter politivedtægtens § 3 om forstyrrelse af ro og orden. Dette gælder både i tilfælde af afspærring med genstande eller afspærring med personer, men der er som omtalt i hvert enkelt tilfælde tale om en konkret vurdering, som i sidste ende hører under domstolene.

Straffelovrådet fandt endvidere, at visse kvalificerede tilfælde, såfremt færdslen hindres ved anvendelse af vold eller trussel om vold, tillige vil kunne være omfattet af straffelovens § 260 om ulovlig tvang, og endelig at en hindring af adgangen fra et område i meget kvalificerede tilfælde vil kunne være omfattet af straffelovens § 261, stk. 1, om ulovlig frihedsberøvelse.

Straffelovrådets opfattelse af normalpolitivedtægtens § 3 byggede bl.a. på en dom i Vestre Landsret. I sagen havde en række landmænd, i protest mod at tilførsel af kunstgødning til landbruget svigtede som følge af transportstrejke, blokeret et vejkryds med deres traktorer. Landmændene, 26 i alt, blev straffet for overtrædelse af både færdselsloven og normalpolitivedtægtens § 3. Denne afgørelse ligger altså forud for blokadecirkulæret.

I blokadecirkulæret refereres i hovedtræk konklusionerne fra betænkningen om den gæl-